

Vergaderjaar 2006–2007

30 937

Wijziging van de Toeslagenwet en intrekking van de Invoeringswet stelselherziening sociale zekerheid in verband met het verbeteren en vereenvoudigen van de wijze waarop het sociaal minimum wordt gewaarborgd in de loondervingsuitkeringen

C

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 4 juli 2007

De regering heeft met belangstelling kennisgenomen van het verslag van de Eerste Kamer inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Toeslagenwet en intrekking van de Invoeringswet stelselherziening sociale zekerheid in verband met het verbeteren en vereenvoudigen van de wijze waarop het sociaal minimum wordt gewaarborgd in de loondervingsuitkeringen.

De leden van de CDA-fractie stellen vragen over de uitlooperperiode voor personen die geen recht hebben op een kopje, de gevolgen voor personen jonger dan 18 jaar en over de uitvoerbaarheid door het UWV per 1 januari 2008. De leden van de PvdA-fractie sluiten zich hierbij aan.

Het doel van het voorliggende wetsvoorstel heeft de instemming van de CDA-fractie, maar zij acht het van groot belang dat de bescherming van het sociaal minimum voor uitkeringsgerechtigden correct wordt toegepast.

De regering wil met dit wetsvoorstel een vereenvoudiging van het systeem van de bescherming van het sociaal minimum voor uitkeringsgerechtigden realiseren waardoor het systeem nauwkeuriger is en leidt tot een beter uit te leggen uitkeringssystematiek. Doel is te voorkomen dat werknemers met een loon net boven het sociaal minimum, wanneer zij een beroep moeten doen op een loondervingsuitkering, een inkomen ontvangen onder dat minimum.

De leden van de CDA-fractie vragen waarom voor personen met een kopje een uitlooperperiode van twee maanden genomen, terwijl bij de wijziging van het overgangrecht inzake de beëindiging van het recht op toeslag (wetsvoorstel 30 664) een periode van drie jaar wordt gehanteerd. Een periode van twee maanden om de uitkering af te schaffen is hun ogen bijna onmiddellijke werking en de daling van het inkomen van deze groep is fors en zij vragen hoe de minister dit wetsvoorstel ziet in relatie tot het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel.

Het wetsvoorstel beoogt een nieuwe systematiek van de minimumbescherming van personen met een loondervingsuitkering. De kopjesregeling, die als tijdelijk bedoeld was, wordt daarmee ingetrokken en de minimumbescherming wordt voortaan structureel geregeld via de

Toeslagenwet. Degenen die nu voor een kopje in aanmerking komen, zullen vrijwel allen na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel een toeslag ontvangen met minimumbescherming via de Toeslagenwet. Voor een klein deel van de populatie dat nu nog een kopje ontvangt zal dat niet het geval zijn. De reden daarvoor is eenvoudig dat zij al een inkomen hebben op of boven het sociaal minimum en dus geen toeslag nodig hebben. Het vervallen van een extra bedrag boven dit sociaal minimum is het gevolg van een verschil in toetsing van het inkomen tussen de kopjesregeling en de Toeslagenwet. In de bestaande kopjesregeling wordt namelijk geen rekening gehouden met inkomsten uit arbeid naast de loondervingsuitkering. Er zijn personen die naast hun loondervingsuitkering die onder het sociaal minimum ligt, inkomsten uit arbeid hebben waardoor hun totale inkomen al op of boven het sociaal minimum uitkomt. Omdat in de kopjesregeling geen rekening wordt gehouden met de inkomsten uit arbeid, maar alleen met het bedrag van de loondervingsuitkering, is het mogelijk dat zij bovendien een kopje krijgen. Daardoor wordt het inkomen van deze personen uit uitkering en arbeid dat al op of boven het sociaal minimum ligt, nog eens opgehoogd met het bedrag van het kopje.

In de Toeslagenwet wordt met inkomsten uit arbeid naast de loondervingsuitkering wel rekening gehouden. Doel van de Toeslagenwet is immers het garanderen van een inkomen op ten minste het sociaal minimum. Personen met een inkomen uit een loondervingsuitkering en arbeid dat al boven het sociaal minimum uitkomt en die nu recht hebben op een kopje, zullen na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel niet in aanmerking komen voor een toeslag. De personen die nu nog een kopje krijgen en straks geen toeslag krijgen, ontvangen dat kopje op dit moment immers terwijl dit voor hen niet nodig is geweest. De regering acht het dan ook terecht om deze situatie niet te continueren na inwerkingtreding van het wetsvoorstel.

Om deze personen echter in de gelegenheid te stellen zich op de nieuwe situatie in te stellen, wordt een uitlooptermijn van twee maanden in acht genomen. Het UWV zal zorgen voor een tijdige voorlichting aan deze personen zodat zij inderdaad in staat zijn zich op die nieuwe situatie in te stellen. Na afloop van de uitlooptermijn zullen zij dus nog steeds een inkomen hebben dat ten minste gelijk is aan en veelal ligt boven het sociaal minimum. Zij hebben dus ten minste een positie gelijk aan en in het algemeen beter dan die van personen die wel een toeslag ontvangen. Deze personen zijn voor hun minimumbescherming niet op een toeslag aangewezen, de intrekking geschiedt niet onmiddellijk op de dag van inwerkingtreding van de wet en een uitlooptermijn van twee maanden acht de regering alleszins redelijk. Een termijn van twee maanden wordt ook in acht genomen bij personen die na een herbeoordeling niet meer in aanmerking komen voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering, zoals geregeld in artikel 49, tweede lid, van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen. Onder de toepassing van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) werd bij intrekking van de uitkering ook altijd een uitlooptermijn gehanteerd van twee maanden, welke termijn volgens vaste rechtspraak van de Centrale Raad van Beroep werd geaccepteerd. Door het in acht nemen van een redelijke uitlooptermijn van twee maanden kan naar de mening van de regering niet worden gesproken van bijna onmiddellijke werking van het wetsvoorstel. Gezien het doel van de minimumbescherming acht de regering de beëindiging met een redelijke uitlooptermijn van twee maanden van een uitkering die hoger is dan noodzakelijk om het minimum inkomensniveau te realiseren, niet in strijd met het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel.

De regering ziet geen aanleiding om een langere termijn in acht te nemen, zoals in het door de CDA-fractie aangehaald wetsvoorstel houdende het overgangsrecht inzake de beëindiging van het recht op toeslag op grond

van de Toeslagenwet binnen de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte en Zwitserland (Kamerstukken 2004–2005, 30 063 en novelle 2005–2006, 30 644). In dat wetsvoorstel ging het om beëindiging in een situatie waarin personen een inkomen hadden onder het Nederlandse sociaal minimum, in tegenstelling tot de personen in het onderhavige wetsvoorstel op wie de uitlooptermijn van twee maanden voor het wegvallen van het kopje van toepassing is. In het onderhavige wetsvoorstel is er, zoals hiervoor gezegd, wel een inkomen dat voldoende het wegvallen van het kopje compenseert en waardoor een toeslag niet nodig is om een inkomen op het sociaal minimum te garanderen.

De leden van de CDA-fractie zijn het ermee eens dat personen jonger dan 18 jaar niet meer voor de toeslag in aanmerking komen, omdat ouders een onderhoudsplicht hebben. Zij vragen of de drie personen van 17 jaar die volgens de memorie van toelichting een toeslag ontvangen, nu hun hand op gaan houden bij hun ouders of dat voor deze personen nog eerbiedigende werking geldt.

In het wetsvoorstel wordt geregeld dat personen onder 18 jaar geen recht hebben op toeslag op grond van de Toeslagenwet. Daarmee wordt aangesloten op de leeftijdsgrens in de Wet werk en bijstand. Personen jonger dan 18 jaar zijn begrepen in de gezinsbijstand en hun noodzakelijke kosten van bestaan worden gerekend tot de bestaanskosten van de ouders die ten aanzien van hen onderhoudsplichtig zijn. Indien de ouders niet in de noodzakelijke kosten van het bestaan van het gezin kunnen voorzien, dan kunnen zij een beroep doen op de Wet werk en bijstand. Alleen indien er zeer dringende redenen bestaan, kan aan de jongere onder 18 jaar, in afwijking van deze hoofdregel zelfstandig bijstand worden verleend. Gebleken is dat er slechts enkele personen onder 18 jaar per jaar een toeslag hadden, en volgens de meest recente informatie drie personen. Gezien dit geringe aantal en gezien de onderhoudsplicht van de ouders, alsmede de mogelijkheid om bij zeer dringende redenen toch bijstand op grond van de Wet werk en bijstand te verlenen, is besloten om in het wetsvoorstel geen eerbiedigende werking op te nemen. Door voorlichting door het UWV zullen personen die een toeslag hebben en nog geen 18 jaar zijn op het moment onmiddellijk voorafgaande aan het in werking treden van dit wetsvoorstel, tijdig worden geïnformeerd over de beëindiging daarvan.

De leden van de CDA-fractie vragen of het UWV de regeling nog steeds uitvoerbaar acht.

Het UWV heeft in zijn uitvoeringstoets medegedeeld in staat te zijn tot uitvoering van dit wetsvoorstel met ingang van 1 januari 2008. De voorbereidingen voor het aanpassen van de uitvoeringsprocessen en systemen zijn bij het UWV in volle gang. In het vierde kwartaal zullen de betrokken uitkeringsgerechtigden op de hoogte worden gesteld van de wetswijziging per 1 januari 2008 en de mogelijke consequentie die dit heeft voor hun uitkering. Het UWV acht het wetsvoorstel dan ook uitvoerbaar.

De leden van CDA-fractie vragen tot slot of het UWV de regeling ook uitvoerbaar acht als dit wetsvoorstel pas na het zomerreces in de Eerste Kamer wordt aanvaard.

De voorbereidingen van de uitvoering hebben betrekking op het wetsvoorstel zoals dit nu bij de Eerste Kamer voorligt. Indien aanvaarding op een laat moment zou leiden tot nadere ingrijpende wijzigingen zouden de benodigde systeemaanpassingen niet tijdig kunnen worden doorgevoerd.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner